

DECIZIE

13 martie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Victoria Țurcan,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 24 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Victoria Țurcan și s-a menținut hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 20 noiembrie 2017 Victoria Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 27 mai 2013 a înaintat acțiune în judecată împotriva lui Ilie Țurcan cu privire la încasarea pensiei alimentare suplimentare, care a fost repartizată spre examinare judecătorului S. Gîrbu.

La 28 mai 2013 judecătorul S. Gîrbu a restituit cererea pe motiv că reclamanta se află în Italia, iar semnătura de pe cerere nu-i aparține. Pe parcursul a mai mult de 3 luni a reținut dosarul, care urma a fi expediat către Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de recurs depuse la 07 iunie 2013. Prin cererea din 19 iulie 2013 a solicitat implicarea personală a președintelui instanței în soluționarea problemei.

Prin decizia din 26 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, s-a casat integral încheierea din 28 mai 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău prin care i-a fost restituită cererea de chemare în judecată.

La 16 iulie 2014, în urma repartizării dosarului judecătorului Boico V., ultimul a scos de pe rol cererea pentru neprezentarea avocatului și reclamantilor, deși a fost depusă cerere de amânare din partea reclamantului, iar pârîtul nu a solicitat scoaterea cererii de pe rol.

Cererea din 28 iulie 2014 de repunere a cererii pe rol, a fost respinsă prin încheierea din 13 octombrie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău.

La 17 noiembrie 2014 a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 13 octombrie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, iar prin decizia din 27 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat, menționându-se că încheierile contestate sunt ilegale, iar instanța nu a luat în considerație că cererea a fost depusă în instanță la 28 mai 2013, fiind scoasă de pe rol după un an și jumătate.

Cauza civilă a fost pusă pe rol abia la 23 aprilie 2015, iar prin hotărîrea judecătorească din 13 aprilie 2016 acțiunea a fost respinsă integral.

La 26 aprilie 2016 a solicitat hotărîrea motivată, iar la 12 august 2016 a depus cerere repetată de eliberare a hotărîrii motivate, fiind informată că dosarul de la 04 august 2016 a fost expediat la Curtea de Apel Chișinău. Hotărîrea motivată a primit-o la 28 noiembrie 2016, fiind depus apel motivat.

Prin decizia din 14 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel, iar prin decizia din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție, recursul s-a declarat inadmisibil.

A exprimat nemulțumirea privind calitatea înlăptuirii justiției în cazul dat, durata procedurilor judiciare nejustificat a durat pe parcursul a 5 ani, fiind compromisă eficiența și credibilitatea justiției, acțiunea fiind scoasă de pe rol de două ori. Totodată nu s-au respectat nici termenele de expediere a dosarului de la o instanță la alta.

A susținut că s-a cauzat prejudiciu material și moral prin neexaminarea în timp rezonabil a cauzei, estimând paguba morală la 120 000 lei, a câte 2000 lei pentru fiecare lună de examinare, timp de 5 ani. Pe parcursul a 5 ani împreună cu doi copii au fost lipsiți de domiciliu, condiții de trai. Comportamentul pârîtului și a instanței de judecată a dus la tergiversarea neîntemeiată a examinării cauzei și nu s-a curmat exercitarea abuzivă a drepturilor procesuale.

Reclamanta a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciul moral în mărime de 120 000 lei.

Prin hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciilor, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Victoria Țurcan a contestat-o în ordine de apel.

Prin decizia din 24 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Victoria Țurcan și s-a menținut hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că soluția instanței de fond este justă și argumentată, fiind în concordanță cu prevederile legale ce guvernează litigiul. Prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru

soluționarea cauzei, a oferit apreciere justă probelor administrate și a aplicat corect normele de drept material.

Instanța de fond just a stabilit că termenul de judecare a pricinii nu a depășit limita rezonabilității.

A reținut că termenul îndelungat de examinare a cauzei a fost condiționat în mare parte de circumstanțele ce nu depind de voința și comportamentul instanței de judecată, fiind dictat de necesitatea asigurării dreptului părților la un proces echitabil, dreptului la apărare, respectării principiului contradictorialității, egalității și disponibilității în drepturi a participanților la proces. Ședințele de judecată au fost stabilite la intervale rezonabile de timp, din partea instanței nefiind admise amânări nejustificate or, amânarea ședințelor s-a datorat unor circumstanțe imprevizibile, precum și exigenței respectării drepturilor participanților la proces. Astfel, just s-a stabilit netemeinicia acțiunii și s-a hotărât respingerea acesteia or, nu s-a constatat încălcarea dreptului reclamantei la judecare în termen rezonabil a cauzei.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 19 noiembrie 2018 Victoria Țurcan a declarat recurs împotriva deciziei din 24 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie admisă integral acțiunea.

În motivarea recursului a indicat dezacordul cu soluția adoptată de instanțele ierarhic inferioare și a menționat că hotărârile instanțelor de judecată nu conțin circumstanțele constatate ale cauzei, probe pe care și-au întemeiat concluziile, legea materială și procedurală aplicată, argumentele care au dus la respingerea cererii de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 24 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 11 septembrie 2018 (f.d. 120).

În circumstanțele menționate, recursul declarat de Victoria Țurcan la 19 noiembrie 2018, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Victoria Țurcan, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit prevederilor art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând și analizând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele dosarului și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Victoria Țurcan, urmează a fi admis cu casarea deciziei din 24 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a), c), alin.(4) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care, instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând legalitatea deciziei contestate, Colegiul consideră necesar de a menționa că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a cerut Guvernului inter alia să instituie la nivel național un mecanism pentru remedierea persoanelor afectate de încălcarea dreptului privind judecarea în termen rezonabil a cauzei.

În acest scop, Parlamentul R. Moldova a adoptat Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Potrivit art. 2 alin. (1), (2) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Astfel, după cum atestă materialele cauzei, cu certitudine s-a stabilit că la data de 27 mai 2013, în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de reclamanta Victoria Țurcan, în folosul copiilor XXX împotriva lui Ilie Țurcan, intervenient accesoriu Direcția tutelară sect. Buiucani, mun. Chișinău privind încasarea ratei inflației pe perioada 01 februarie

2007 – 01 mai 2013 în sumă de 13 041,82 de lei; încasarea cheltuielilor pentru studii a lui XXX în mărime de 143 084 de lei; încasarea cheltuielilor suportate suplimentar în favoarea copiilor în sumă de 82 963 de lei (f.d. 5-6). Cauza civilă menționată a fost înregistrată inițial cu nr.2-3952/13, ulterior fiind modificat numărul dosarului 2-237/16.

Prin hotărârea din 13 aprilie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, menținută prin decizia din 14 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Țurcan împotriva lui Ilie Țurcan privind încasarea ratei inflației și cheltuielilor suplimentare pentru întreținerea copiilor (f.d. 19-20).

Prin decizia din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Victoria Țurcan s-a considerat inadmisibil (f.d. 25-29).

La 20 noiembrie 2017 Victoria Țurcan a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile inițiate la cererea Victoriei Țurcan, în folosul copiilor XXX împotriva lui Ilie Țurcan, intervenient accesoriu Direcția tutelară sect. Buiucani, mun. Chișinău privind încasarea ratei inflației pe perioada 01 februarie 2007 – 01 mai 2013 în sumă de 13 041,82 de lei; încasarea cheltuielilor pentru studii a lui XXX în mărime de 143 084 de lei; încasarea cheltuielilor suportate suplimentar în favoarea copiilor în sumă de 82 963 de lei și repararea prejudiciului moral 120 000 de lei (f.d. 3-4).

Potrivit art. 4 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova în susținerea poziției sale de respingere a cerințelor Victoriei Țurcan ca neîntemeiate, a prezentat raportul întocmit de către Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, referitor la examinarea cauzei civile pretins examinate cu încălcarea termenului rezonabil, care a fost înregistrată inițial cu nr.2-3952/13, ulterior fiind modificat numărul dosarului 2-237/16.

Astfel, potrivit raportului Ministerul Justiției al Republicii Moldova invocă că de către instanțele de judecată la examinarea prezentei cauze nu a fost admisă o tergiversare a examinării acesteia, o mare parte din ședințe a fost amânată din lipsa motivată a participanților inclusiv și a reclamantilor sau reprezentantului acestora. Pe parcursul examinării cauzei, participanții s-au folosit de drepturile procedurale înaintând cereri, demersuri, reclamând anumite probe, contestând în instanța de apel și respectiv recurs hotărârile emise de către instanțele de judecată, ședințele fiind fixate în termen rezonabil, ținând cont de sarcina fiecărui judecător (f.d. 51-54).

Ca rezultat, prin hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin decizia din 24 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a

respins cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciilor, ca neîntemeiată (f.d. 63, 67-76).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând situația de fapt în prezenta cauză, în raport cu înscrisurile anexate la dosar, coroborate cu normele de drept material pertinente cauzei, menționează că este neîntemeiată concluzia primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Victoria Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

În susținerea concluziei sale, Colegiul constată faptul că pricina civilă nr.2-237/16 inițiată la cererea Victoriei Țurcan, în folosul copiilor XXX împotriva lui Ilie Țurcan, intervenient accesoriu Direcția tutelară sect. Buiucani, mun. Chișinău privind încasarea ratei inflației și cheltuielilor suplimentare pentru întreținerea copiilor s-a aflat în proces de examinare din 27 mai 2013 până la 17 mai 2017, o perioadă de 4 ani.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului la art. 6 § 1 prevede că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Totodată și art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Însăși necesitatea examinării pricinii într-un termen rezonabil reiese și din dispozițiile Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011, cât și din art. 4 Cod de procedură civilă, care prevede că sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Astfel, prin adoptarea normelor naționale și aderarea la CEDO statul și-a asumat obligația de a organiza un sistem judiciar în așa fel încât acesta să răspundă tuturor exigențelor acestor norme, inclusiv de a soluționa orice litigiu într-un termen rezonabil, dincolo de dificultățile generate de diverși factori care pot întârzia procedurile judiciare.

Deși legislația națională nu oferă o descifrare a noțiunii de „termen rezonabil”, instanța consideră că prin impunerea respectării unui astfel de termen pentru îndeplinirea actului de justiție atât legislația națională, cât și cea internațională subliniază importanța faptului că justiția trebuie să fie administrată fără întâzieri

de natură de a-i compromite eficacitatea și credibilitatea, statul fiind responsabil pentru activitatea ansamblului serviciilor sale, inclusiv ale instanțelor de judecată.

Potrivit art. 192 alin. (2) Cod de procedură civilă, cauzele privind încasarea pensiei de întreținere, apărarea drepturilor și intereselor minorului, repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces, litigiile de muncă, contestarea actelor normative, a hotărârilor, acțiunilor sau inacțiunilor autorităților publice, ale altor organe și organizații, ale persoanelor oficiale și funcționarilor publici se judecă de urgență și în mod prioritar.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în ceea ce privește caracterul rezonabil al duratei procedurii, acesta trebuie evaluat ținând seamă de circumstanțele cauzei și în raport cu următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantilor și al autorităților relevante (Frydlender împotriva Franței (MC), nr. 30979/96, § 43).

Colegiul reține, că acțiunea civilă înaintată de către Victoria Țurcan nu este una complexă, la examinarea litigiului nu au fost implicați un număr mare de părți, miza pentru reclamantă este una înaltă reieșind din obiectul litigiului, și anume apărarea drepturilor copiilor și executarea obligațiilor părinților în vederea întreținerii materiale a copiilor minori.

Constatările instanțelor ierarhic inferioare că însuși părțile la proces au contribuit la tergiversarea cauzei prin faptul că din vina acestora examinarea cauzei a fost amînată de 6 ori, acestea prezentând probe suplimentare și solicitând termen pentru a face cunoștință cu acestea, ori nu se prezentau în ședințele de judecată, Colegiul le apreciază ca neîntemeiate or, conform art. 9 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului.

Potrivit art.183 alin. (1) Cod de procedură civilă, după ce primește cererea de chemare în judecată, judecătorul pregătește cauza pentru dezbateri judiciare, pentru a asigura judecarea ei justă și promptă, iar potrivit art. 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

La fel neîntemeiat instanțele ierarhic inferioare au menționat că reclamanta nu s-a folosit de căile de accelerare a examinării cauzei, posibilitatea cărora este oferită de Codul de procedură civilă or, art.192 alin.1¹ Cod de procedură civilă, prevede un drept al părții de a se adresa cu cerere privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei, dar nu reprezintă și o obligație adresarea unei asemenea cerere. Prin urmare rămîne la alegerea părții valorificarea acestui drept.

Instanța de recurs constată că, în prezenta cauză urmează de aplicat legea ținînd cont dintre proporționalitatea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil și drepturile procesuale a părților, or termenul de 4 ani de examinarea a unei cauze civile de o astfel de categorie este un termen exagerat, care în mod evident aduce atingerea drepturilor părților la proces, în special reclamantei.

Ținînd cont de cele indicate supra, Colegiul consideră că a fost încălcat dreptul reclamantei la judecarea în termen rezonabil a cauzei or, examinarea acesteia a depășit neîntemeiat termenul prevăzut în art.192 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Prin urmare, Colegiul consideră că pretenția reclamantei privind constatarea unei astfel de încălcări și dreptul la repararea prejudiciului moral în conformitate cu Legea nr.87 din 21 aprilie 2011, este întemeiată.

În conformitate cu art. 13 CEDO, orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Art. 2 alin. (6) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, prevede că mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Conform art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Astfel, cu referire la cuantumul prejudiciului moral, Colegiul relevă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că, indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul jurisprudenței CEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Respectiv, în litigiul dedus judecății, Colegiul consideră că în urma încălcării termenului rezonabil la examinarea pricinii civile reclamanta a suferit un prejudiciu moral, însă suma solicitată de reclamantă în cuantum de 120 000 lei este exagerată, instanța considerând echitabilă și suficientă pentru compensarea prejudiciului moral cauzat reclamantei în urma tergiversării examinării cauzei civile și care ar atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege suma de 15 000 de lei. Aici, ținând cont că și însuși constatarea încălcării dreptului reclamantei la judecarea în termen rezonabil a cauzei reprezintă o satisfacție capabilă de a compensa în rest prejudiciul moral cauzat.

Astfel, în partea sumei ce excede cuantumul de 15 000 de lei, Colegiul va respinge pretenția privind repararea prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, soluțiile instanțelor ierarhic inferioare sunt rezultatul unei interpretări incorecte a normelor de drept material și procedural, bazate pe aprecierea eronată a probelor din dosar și, concluzionează de a admite recursul declarat de Victoria Țurcan și de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Victoria Țurcan.

Se casează decizia din 24 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Victoria Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care:

Se admite parțial, cererea de chemare în judecată înaintată de Victoria Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

Se constată faptul încălcării dreptului Victoriei Țurcan la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile nr.2-237/2016 intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Țurcan împotriva lui Ilie Țurcan privind încasarea ratei inflației și cheltuielilor suplimentare pentru întreținerea copiilor.

Se încasează în beneficiul Victoriei Țurcan din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova prejudiciul moral cauzat în mărime de 15 000 (cincisprezece mii) de lei.

În rest pretențiile se resping ca fiind neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Oleg Sternioală

Ala Cobăneanu

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova

Victor Burduh